

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o vlogi civilne družbe v večstranskem trgovinskem sporazumu med EU, Kolumbijo in Perujem

(2012/C 299/08)

Poročevalec: **Giuseppe IULIANO**

Evropski ekonomsko-socialni odbor je 19. januarja 2012 sklenil, da v skladu s členom 29(2) svojega poslovnika pripravi mnenje na lastno pobudo o naslednji temi:

Vloga civilne družbe v večstranskem trgovinskem sporazumu med EU, Kolumbijo in Perujem.

Strokovna skupina za zunanje odnose, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 28. junija 2012.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 482. plenarnem zasedanju 11. in 12. julija 2012 (seja z dne 11. julija) s 139 glasovi za, 4 glasovi proti in 8 vzdržanimi glasovi.

1. Sklepi in priporočila

1.1 Ker ni bilo mogoče zaključiti pogajanj o sporazumu o partnerstvu z vsemi državami andske regije, se je EU na zaprosilo Kolumbije in Peruja odločila, da si bo prizadevala za vzpostavitev novih trgovinskih odnosov z obema državama. Pogajanja so se zaključila maja 2010, večstranski trgovinski sporazum so tri stranke parafirale 24. marca 2011, uradno pa je bil potrjen 13. aprila 2011. Trenutno o njem odloča Evropski parlament, ki ga mora potrditi ali zavrniti brez možnosti vlaganja amandmajev. Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) v tej fazi izraža svoje mnenje in vrsto smernic, ki so namenjene vsem vpletenim akterjem in ki jih je treba upoštevati v primeru potrditve in ratifikacije sporazuma ⁽¹⁾.

1.2 EESO meni, da je lahko večstranski trgovinski sporazum EU s Kolumbijo in Perujem koristen instrument tako za Evropo kot tudi za obe vpleteni andski državi. Ekvador in Bolivija bosta morda pripravljena na vnovična pogajanja. Večstranski trgovinski sporazum lahko prispeva k ustvarjanju rasti, konkurenčnosti in dostojnih delovnih mest, saj je trgovina pomemben mehanizem za podporo razvoju in zmanjševanju revščine. Vendar je treba njegove gospodarske, socialne in okoljske posledice skrbno, pregledno in celovito oceniti v interesu vseh vpletenih strani. S tega vidika civilna družba lahko ima in mora imeti ključno vlogo.

1.3 V postopku pogajanj o tem večstranskem trgovinskem sporazumu je bilo ugotovljeno, da ni zadostnega dialoga z organizirano civilno družbo vseh strank. Za naknadno odpravo te pomanjkljivosti in za vključitev civilne družbe na institucionalen način EESO potem, ko je na zadnji misiji v Peruju in Kolumbiji razpravljal z institucionalnimi partnerji in organizirano civilno družbo obeh držav, predlaga oblikovanje **mešanega posvetovalnega odbora (MPO)**, ki ga bodo sestavljali

predstavniki evropske, perujske in kolumbijske civilne družbe in ki bo imel posvetovalno vlogo na področjih, ki zadevajo človekove pravice, trajnostni razvoj in oceno sektorskih učinkov večstranskega trgovinskega sporazuma. Ta MPO bo pripravljala vrsto tem za spremljanje ⁽²⁾, se o njih posvetoval s strankami podpisnicami sporazuma ali v zvezi s tem izdajal mnenja, priporočila ali študije na lastno pobudo. MPO se bo vsako leto sestal s predstavniškim organom strank sporazuma, razen če s skupnim dogovorom ne bo določeno drugače. MPO bo združljiv s srečanjem, predvidenim v členu 282 Sporazuma, ki je odprto za celotno civilno družbo in vse državljane. MPO se bo lahko s strankami sporazuma pogajal o možnosti oblikovanja kazalnikov o sektorskem učinku izvajanja sporazuma.

Mehanizmi, potrjeni že v prejšnjih sporazumih EU z drugimi državami in regijami v svetu, so lahko referenca za uvedbo posvetovanj, ki bodo imela te značilnosti.

1.4 EESO meni, da je krepitev sodelovanja med Evropskim parlamentom ter parlamentoma Kolumbije in Peruja pomembno, in pozdravlja sprejeto resolucijo Evropskega parlamenta, ki bi lahko privedla do izvajanja parlamentarnih mehanizmov za sočasno spremljanje prevzetih obveznosti. Gre zlasti za obveznosti, povezane s stanjem človekovih pravic, agendo Mednarodne organizacije dela (MOD) za dostojno delo, ki obravnava delovne in sindikalne razmere, enakostjo med moškimi in ženskami, zakonitim priseljevanjem in jamstvi, sporazumi o varstvu okolja in možno uvedbo pravnih sredstev v okviru komisije za reševanje sporov.

1.5 EESO meni, da bi takšen posvetovalni organ omogočil udeležbo civilne družbe v okviru večstranskega trgovinskega sporazuma, institucionalizacijo posvetovanja, vpliv na razvoj

⁽¹⁾ Večstranski trgovinski sporazum mora ratificirati 27 parlamentov držav članic EU ter parlamenta Kolumbije in Peruja.

⁽²⁾ Kot je bilo na primer določeno v akcijskem načrtu o delavskih pravicah, ki je del sporazuma med Kolumbijo in ZDA ter splošni sistem preferencialov GSP+.

sporazuma, soočanje z izzivi, ki jih vsebuje, zagotavljanje nemo-
tene in neposredne komunikacije z akterji, ki so odgovorni za
izvajanje sporazuma, ter oblikovanje posebnih priporočil o
pozitivnih ali negativnih posledicah njegovega izvajanja.

1.6 Maja 2012 je delegacija EESO obiskala Kolumbijo in
Peru. Misija je bila uspešna z vidika količine in ravni razprav
s strankami ter koristnih informacij, ki so bile zbrane in so
prispevale k temu, da so v mnenje vključena stališča civilne
družbe obeh držav, in k oblikovanju predloga o ustanovitvi
mešanega posvetovalnega odbora civilne družbe za namene
spremljanja večstranskega trgovinskega sporazuma. V mnenju
so analizirane najpomembnejše težave v Kolumbiji in Peruju,
ki jih morajo organizacije civilne družbe spremljati.

2. Splošne ugotovitve

2.1 Evropska unija razvija z andsko regijo ter zlasti s Kolum-
bijo in Perujem vse intenzivnejše gospodarske in trgovinske
odnose. EU je zdaj druga najpomembnejša trgovinska partnerica
andskih držav, takoj za ZDA. Trgovina med EU in andskimi
državami se je v zadnjem desetletju znatno povečala:
dvostranski tokovi so se povečali z 9,1 milijarde EUR leta
2000 na 15,8 milijarde EUR leta 2007, s povprečno letno
stopnjo rasti 8,25 %⁽³⁾. Dvostranska blagovna menjava med
EU, Kolumbijo in Perujem je leta 2010 znašala okoli 16 milijard
EUR.

2.2 Stranke trgovinskega sporazuma so oblikovale povezave,
ki presegajo gospodarsko področje in vključujejo področja, kot
so med drugim politični dialog, kultura, izobraževanje in
znanost. EU je spremljala procese demokratičnega prehoda in
prispevala k varstvu temeljnih pravic s prevzemanjem zavez
glede solidarnosti, ki jih EESO pozdravlja in podpira.

2.3 Predhodniki tega sporazuma so Sporazum o političnem
dialogu in sodelovanju med Evropsko unijo in njenimi državami
članicami na eni strani ter Andsko skupnostjo in njenimi drža-
vami članicami, republikami Bolivijo, Kolumbijo, Ekvadorjem,
Perujem in Bolivarsko Republiko Venezuelo na drugi strani, ki
je bil podpisan leta 2003, ter zadevne pravice in obveznosti, ki
so jih stranke prevzele kot članice Svetovne trgovinske organi-
zacije⁽⁴⁾.

2.4 Večstranski trgovinski sporazum bo omogočil uvoz
blaga in proizvodov na nacionalne trge podpisnic sporazuma
po znatno znižanih carinskih dajatvah. Za številne izdelke indu-
strijskega sektorja Kolumbije in Peruja bo veljala večja prožnost

pri vstopu na trg, kot to zanje velja v okviru strožjih pravil
GSP+⁽⁵⁾. Med drugim so bile izpogajane spremembe v sektorjih
petrokemične industrije, plastike, tekstila in oblačil, ribiških
proizvodov, banan, sladkorja in kave. Prav tako bo treba spre-
mljati posledice izvajanja večstranskega trgovinskega sporazuma
za kmetijski sektor obeh strank sporazuma, in sicer na področ-
jih, kot so označbe porekla, zaščitne klavzule in mehanizmi za
stabilizacijo sektorjev, ki bi jih bilo treba spremljati in ocenje-
vati. Odbor pozdravlja sklicevanja na pomen trgovine za trajno-
stni razvoj ter spodbujanje pravične in enakopravne trgovine.⁽⁶⁾

2.5 Delež neformalne ekonomije je v Peruju in Kolumbiji
zelo visok, eden njenih najbolj škodljivih učinkov pa je visoka
raven dela na črno v andskih državah, zaradi česar Odbor izraža
zaskrbljenost glede delovnih standardov v Kolumbiji in Peruju.
Položaj mladih in žensk je še posebej težaven, saj ima brez-
poselnost nanje večji učinek, prav tako pa so zanje zaposlitveni
in delovni pogoji manj ugodni. Ocene učinka morajo vključevati
vprašanje spolov in pozornost nameniti delovnim pogojem
mladih, saj se ženske in mladi soočajo s posebnimi izzivi⁽⁷⁾.
EESO prav tako poudarja, da je treba sprejeti in uvesti
konkretne in učinkovite ukrepe za postopno odpravo dela
otrok, ki je zaskrbljujoč pojav v obeh državah.

2.6 Stanje na področju človekovih pravic v Kolumbiji in
Peruju, vključno z delavskimi in sindikalnimi pravicami, je za
prebivalce Kolumbije in Peruja ter evropsko civilno družbo
razlog za veliko zaskrbljenost. EESO pozdravlja dejstvo, da je
v členu 1 večstranskega trgovinskega sporazuma jasno nave-
dano, da lahko kršitve demokratičnih načel in temeljnih pravic
privedejo do začasne ali dokončne opustitve izvajanja spora-
zuma. EESO poleg tega pozdravlja dejstvo, da so stranke prev-
zele obveznosti v okviru temeljnih konvencij MOD iz člena
269(3) dokumenta⁽⁸⁾, in poziva, naj se med izvajanjem spora-
zuma zagotovi spoštovanje in polno uresničevanje teh zavez.

2.7 EESO je večkrat predstavil svojo vizijo o tem, kako
morajo potekati pogajanja o trgovinskih sporazumih. Po
njegovem mnenju morajo biti dvostranski sporazumi skladni
z načelom multilateralizma⁽⁹⁾. EESO meni, da dvostranska
pogajanja ne smejo povzročiti, da bo EU zmanjšala svoje
zahteve na socialnem, delovnem in okoljskem področju. Te
razsežnosti je treba strogo upoštevati, prav tako kot gospo-
darsko razsežnost, poleg tega pa je treba poiskati mehanizme
za njihovo uskladitev pri izvajanju sporazumov.

⁽⁵⁾ Splošni sistem preferencialov GSPplus.

⁽⁶⁾ Člena 271 in 324 večstranskega trgovinskega sporazuma.

⁽⁷⁾ Mnenje EESO "Pogajanja o novih trgovinskih sporazumih: stališče
EESO"; poročevalca: g. PEEL in ga. PICHENOT (UL C 211,
19.8.2008, str. 82).

⁽⁸⁾ "Vsaka pogodbenica se zavezuje k spodbujanju in učinkovitemu
izvajanju mednarodno priznanih temeljnih delovnih standardov iz
temeljnih konvencij Mednarodne organizacije dela v svoji zakonodaji
in praksi ter na vsem svojem ozemlju", člen 269(3) večstranskega
trgovinskega sporazuma.

⁽⁹⁾ UL C 211, 19.8.2008, str. 82.

⁽³⁾ Ocena učinka trgovine na trajnost, ki so jo po naročilu Evropske komi-
sije izdelali Development Solutions, Centro de Investigación de Polí-
tica Económica in Univerza v Manchestru, 2009.

⁽⁴⁾ Prav tako cilji protokola EU-Kolumbija o človekovih pravicah
(2009), ki je bil ratificiran na 6. redni seji mehanizma dialoga o
človekovih pravicah, ki je bila 30. januarja 2012 v Bogoti.

2.8 Po drugi strani Odbor meni, da izkušnje jasno kažejo, da dejavna vloga civilne družbe v času izvajanja sporazumov omogoča določitev ustreznih potencialnih partnerjev v vpletenih državah, vzpostavitev koristnih odnosov za vse stranke in lažje reševanje morebitnih sporov. Zahteva po vključitvi socialne razsežnosti v sporazume, ki jih EU izpogajala ali o katerih se pogaja, je tudi trdno stališče Odbora, ki ga je izrazil v svojih prejšnjih mnenjih ⁽¹⁰⁾.

2.9 EESO je v prejšnjih mnenjih že pozitivno ocenil odločitev EU o pripravi **ocen učinka trajnostnega razvoja**, ki omogočajo predstavitev predlogov in določitev popravilnih ukrepov, ki čim bolj povečujejo pozitivne in čim bolj zmanjšujejo morebitne negativne učinke trgovinskega sporazuma. EESO ponavlja svoj poziv, da mora civilna družba v celoti sodelovati pri ocenah učinka trajnostnega razvoja, da se tako zagotovi spoštovanje prevzetih obveznosti, čim bolj zmanjšajo tveganja in povečajo možnosti za odprto trgovanje ⁽¹¹⁾.

2.10 EESO poudarja, da so družbene organizacije in sindikalna gibanja ⁽¹²⁾ strank sporazuma kritizirala pogajanja o sporazumu s Kolumbijo in Perujem ter o njih zastavljala vprašanja. EESO predvsem deli zaskrbljenost zaradi pomanjkanja dialoga s civilno družbo v procesu pogajanj. Zato pozdravlja sprejetje resolucije Evropskega parlamenta, ki poudarja pomen vzpostavitve jasnih mehanizmov spremljanja in sledenja ob vključenosti predstavnikov civilne družbe med izvajanjem trgovinskega sporazuma ⁽¹³⁾.

2.11 Z vidika civilne družbe Odbor meni, da morajo trgovinski sporazumi olajšati spremembe, ki med drugim spodbujajo razvoj družbene odgovornosti podjetij, zahtevajo od evropskih podjetij, naj sledijo delovnim praksam, ki veljajo v njihovih matičnih državah, ustvarjajo kakovostna in varna delovna mesta, spodbujajo razvoj kolektivnih pogajanj, omogočajo skrben nadzor nad izkoriščanjem naravnih virov, prispevajo k zmanjšanju neformalne ekonomije in dela na črno. Poleg tega morajo prispevati k odpravi kršitev človekovih pravic, k boju proti revščini in socialni neenakosti ter omogočiti izboljšanje življenjskih razmer prebivalcev, zlasti tistih, ki so zapostavljeni.

2.12 EESO meni, da trgovinski sporazum vsebuje člene – kot so člen 1, ki se nanaša na človekove pravice, člen 282, namenjen udeležbi organizacij civilne družbe, ali člen 286 o ocenah

učinka – ki omogočajo institucionalno, reprezentativno in avtonomno udeležbo organizacij civilne družbe obeh strank sporazuma ⁽¹⁴⁾ v manjšem obsegu, in sicer prek oblikovanja mešanega posvetovalnega odbora kot foruma, ki bo odprt za sodelovanje celotne perujske, kolumbijske in evropske civilne družbe.

2.13 EESO izraža upanje, da bo ta večstranski trgovinski sporazum strankam podpisnicam pomagal pri premagovanju najbolj perečih socialno-gospodarskih težav, kot so revščina, družbena neenakost in nasilje, ter omogočil izboljšanje življenjskih razmer njihovih prebivalcev, zlasti tistih, ki so v slabšem položaju, zato meni, da je nujno, da se civilni družbi vseh treh strank podpisnic omogoči dejavno sodelovanje pri izvajanju sporazuma in oceni njegovih učinkov.

2.14 Maja 2012 je delegacija EESO obiskala Kolumbijo in Peru. Misija je bila uspešna z vidika količine in ravni razprav s strankami ter koristnih informacij, ki so bile zbrane in so prispevale k temu, da so v zvezi z večstranskim trgovinskim sporazumom v mnenje vključena stališča civilne družbe obeh držav, in k oblikovanju predloga o ustanovitvi mešanega posvetovalnega odbora civilne družbe za namene spremljanja sporazuma. Na podlagi misije je bilo mogoče ugotoviti aktualne težave obeh strank sporazuma na področju sociale, dela in gospodarstva ter pomanjkanje zaupanja organizacij civilne družbe (z izjemo podjetniških organizacij v obeh državah, ki podpirajo sporazum) v sposobnosti tako njihovih lastnih vlad kot tudi sporazuma za reševanje teh težav. Misija je pokazala na razlike med pogledi vlad, ki zatrjujejo, da so izvedle obsežna posvetovanja in kampanje ozaveščanja, ter stališči organizacij civilne družbe o tem vprašanju ⁽¹⁵⁾.

2.15 Mnenje razkriva nekatere največje težave strank sporazuma, ki bi jih morale spremljati organizacije civilne družbe vpletenih strani. Kar zadeva Kolumbijo, je poudarek na pozitivnih in negativnih vidikih področja človekovih pravic, kršitvah sindikalnih pravic, izvajanju zakona o dodelitvi odškodnin žrtvam in vračanju zemljišč ter na težavah glede nekaznovanosti. V Peruju so težave povezane z delovno-socialnimi razmerami, zlasti v rudnikih, delom otrok, priseljevanjem v Evropo in pravicami avtohtonega prebivalstva.

2.16 EESO poziva vpletene strani, naj v posvetovanju s civilno družbo, v najboljšem primeru prek MPO, vzpostavijo pregleden in zavezujoč časovni načrt za področja človekovih in okoljskih pravic ter pravic delavcev, ki dopolnjuje večstranski trgovinski sporazum in ki za vsakega od teh področij navaja jasne, časovno opredeljene in na rezultatih temelječe cilje. EESO se strinja z zahtevami iz točke 15 resolucije Evropskega parlamenta z dne 13. junija 2012.

⁽¹⁰⁾ "Odbor meni, da mora biti v (...) nujno vključena socialna razsežnost, saj ta sporazum presega zgolj trgovinske vidike in bi moral imeti za splošni cilj spodbujanje socialne kohezije.", poročevalec g. ZUFIAUR, UL C 248, 25.8.2011, str. 55.

⁽¹¹⁾ Mnenje EESO "Ocene učinka trajnostnega razvoja in trgovinska politika Evropske unije", poročevalka: ga. PICHENOT (UL C 218, 23.7.2011, str. 14).

⁽¹²⁾ Sporočilo Evropske konfederacije sindikatov, Mednarodne konfederacije sindikatov, Konfederacije sindikatov Amerik in Sveta globalnih sindikatov Evropskemu parlamentu iz februarja 2012. Stališče kolumbijske Splošne konfederacije dela v zvezi s trgovinskim sporazumom EU-Kolumbija, februar 2012.

⁽¹³⁾ Resolucija Evropskega parlamenta o trgovinskem sporazumu med EU ter Kolumbijo in Perujem, sprejeta dne 13. junija 2012.

⁽¹⁴⁾ EESO na evropski strani.

⁽¹⁵⁾ Priloga B vsebuje poročilo in program misije.

3. Kolumbija

3.1 Človekove pravice: prednosti in pomanjkljivosti

3.1.1 Avgusta 2010 je prevzela oblast nova vlada. Predsednik vlade je Juan Manuel Santos, ki je spremenil odnos do vprašanj, povezanih s človekovimi pravicami. Podpredsednik vlade je Angelino Garzón, nekdanji generalni sekretar Enotnega združenja delojemalcev (CUT) in nekdanji minister za delo, ki v skladu s svojo funkcijo spodbuja politiko krepitve socialnega dialoga na nacionalni ravni. Stališče predsednika Santosa v zvezi s človekovimi pravicami se razlikuje od stališča uprave njegovega predhodnika, Álvара Uribeja. Namesto odločnih besed, ki so resnično ogrozile obstoj zagovornikov človekovih pravic, je vlada ublažila svoje stališče in privolila v spodbujanje dialoga. Prvič je vlada priznala obstoj notranjega oboroženega spora in zdi se, da si prizadeva za dokončno rešitev tega spora.

3.1.2 Kolumbija trpi posledice hudega notranjega konflikta, ki je pretresal državo več kot 60 let. Gre za oboroženi spor, v katerem so različni akterji hkrati vir in glavni udeleženci nasilja. Kljub prizadevanjem vlade, ki jih priznava organizacija Amnesty International, je položaj še vedno zelo zapleten ⁽¹⁶⁾.

3.1.3 V Kolumbiji je še vedno dejavna najstarejša gverilska skupina na celini, imenovana Oborožene revolucionarne sile Kolumbije (Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia (FARC)). Tako FARC kot tudi Nacionalna osvobodilna vojska (Ejército de Liberación Nacional (ELN)) novačita fante in deklice za sodelovanje v oboroženih sporih in na številnih območjih uporabljata protipehotne mine, prav tako pa prejemata finančna sredstva na podlagi povezav, ki jih imata s preprodajalci z drogami. Kolumbija ima za Demokratično republiko Kongo največje število otrok vojakov ⁽¹⁷⁾.

3.1.4 Med 1,5 in 3 milijoni oseb je bilo izseljenih iz krajev, kjer običajno prebivajo in delajo. FARC je februarja 2012 oznanil, da bo prenehal z ugrabitvami, in je izpustil 10 ugrabljenih vojakov. Vendar še vedno zadržuje neznano število civilistov. ⁽¹⁸⁾.

3.1.5 V dolgem obdobju, zlasti pa od 70. let prejšnjega stoletja, je življenje izgubilo med drugim tisoče kmetov, delavcev, članov sindikatov, učiteljev, zagovornikov človekovih pravic, vodij družbenih organizacij na ravni četrti, skupnosti in podeželja. Po podatkih *Escuela Nacional Sindical* (nacionalne sindikalne šole), nevladne organizacije, ki je priznana zaradi svojega dela na področju varstva človekovih in sindikalnih pravic,

skupno število članov sindikata, ki so bili ubiti od leta 1986, presega število 2 900. Trgovina z drogami je še vedno zelo razširjena nezakonita dejavnost, mreže pa zajemajo celotne države in se širijo tudi na mednarodno raven. Prizadevanja za izkoreninjenje pojava z vojaškimi sredstvi so pogosto privedla zgolj k spodbujanju spirale nasilja. Nacionalne in mednarodne organizacije za človekove pravice so številne člane oboroženih in varnostnih sil obtožile uboja posameznikov, ki naj bi bili domnevno člani gverilskega gibanja, t. i. primer "lažnih pozitivnih rezultatov" ⁽¹⁹⁾.

3.1.6 V trenutnih razmerah so ženske v kolumbijski družbi še vedno v neenakem položaju in so diskriminirane. Neenakost med ženskami in moškimi obstaja v družinskem okolju, za katerega je značilna visoka stopnja nasilja na podlagi spola; za gospodarsko področje veljajo visoka stopnja brezposelnosti, zviševanje števila žensk, ki delajo na črno (57 %), in stalna razlika v plačah med spoloma; na političnem področju pa je zaznati nizko zastopanost žensk na najvišjih ravneh odločanja.

3.1.7 Glede na poročila glavnih sindikalnih združenj države (CUT, CTC, CGT) socialni dialog, ki je bil v času preteklih vlad močno omajan, še vedno ne kaže zadostnih sprememb v pozitivno smer. Po mnenju konfederacij naj bi pomanjkanje socialnega dialoga prispevalo k znižanju stopnje članstva v sindikatih s 14 % na 4 %. Treba je opozoriti, da je MOD ⁽²⁰⁾ v zadnjih letih skrbno spremljala stanje sindikalnih pravic v Kolumbiji; ta organizacija je opravila številne raziskovalne misije in ima stalno enoto v državi, ki je pristojna za spremljanje kršitev človekovih, delavskih in sindikalnih pravic. Leta 2011 je bilo umorjenih 29 sindikalnih vodij in aktivistov. V številnih primerih so odgovorne "demobilizirane" paravojaške enote. Deset članov sindikatov je bilo tarča poskusa atentata. Daniel Aguirre, generalni sekretar kolumbijskega sindikata pobiralcev sladkornega trsa (*Sindicato Nacional de Corteros de Caña*), je bil umorjen 27. aprila 2012, s čimer se je število umorjenih članov sindikatov zvišalo na 7 v tem letu.

3.1.8 Kot pozitivno značilnost je treba omeniti, da se je povečalo število osebja v državnem tožilstvu, ki preiskuje te zločine in kazniva dejanja. Prav tako je na pobudo državnega tožilstva nacionalni kongres potrdil reformo člena 200 kazenskega zakonika, na podlagi katere se bodo zaporne in denarne kazni povečale za tiste, ki preprečujejo ali zavirajo sindikalna srečanja ali izvajanje delavskih pravic ali ki sprejemajo povračilne ukrepe kot odziv na zakonite stavke, srečanja ali združevanja ⁽²¹⁾. Januarja 2012 sta državno tožilstvo in nacionalna sindikalna šola (*Escuela Nacional Sindical*) dosegla dogovor o izmenjavi informacij in prizadevanjih za enotno metodologijo za opredelitev, identifikacijo in dokumentiranje zločinov proti članom sindikalnih organizacij.

⁽¹⁶⁾ Izjava organizacije Amnesty International pred 19. zasedanjem sveta OZN za človekove pravice, ki je bilo 2012 v Ženevi.

⁽¹⁷⁾ Poročilo nevladne organizacije *Tribunal internacional sobre la infancia afectada por la guerra y la pobreza* (Mednarodno sodišče za otroke, prizadete zaradi vojne ali revščine), 2012, <http://www.tribunalinternacionalinfancia.org>.

⁽¹⁸⁾ 28. aprila 2012 so v nasprotju z obljubami ugrabili novinarja Romea Lagloisa, a ga čez nekaj tednov izpustili.

⁽¹⁹⁾ Po kolumbijskem pravu gre za umore zaščitene osebe.

⁽²⁰⁾ Vir: zaporedna poročila odbora o uporabi standardov, Mednarodne konference dela, MOD.

⁽²¹⁾ Poročilo veleposlaništva Kolumbije v Bruslju o dejavnostih državnega tožilstva, marec 2012.

3.1.9 Čeprav se je nasilje v državi zmanjšalo, še vedno prihaja do terorističnih dejanj. Na dan, ko je stopila v veljavo pogodba o prosti trgovini z ZDA, 15. maja 2012, je bil izveden atentat na nekdanjega ministra Fernanda Londoña Hoyosa, v katerem sta življenje izgubila dva njegova varnostnika, 49 oseb pa je bilo ranjenih.

3.1.10 **Zakon o žrtvah in vračanju zemljišč.** Ta zakon, ki je bil sprejet leta 2011, priznava obstoj oboroženega konflikta in pravice žrtev. Zakon predvideva povračilo škode žrtvam kršitev človekovih pravic, tudi tistih kršitev, ki so jih zagrešili državni agenti. Do zdaj se zakon ni izvajal redno in v celoti, vendar pomeni pomembno spremembo za žrtve, ki do zdaj niso imele nobenih pravic. Med misijo EESO so organizacije civilne družbe navajale grožnje, katerih tarča so bile osebe ali skupnosti, ki so jim bila vrnjena zemljišča. Ministrstvo za kmetijstvo je delegacijo EESO obvestilo o usposabljanju sodnikov za vračanje zemljišč, dodeljenih na podlagi nepoštenih sodnih postopkov. Ti postopki so olajšali zakonito posedovanje zemljišč tistim, ki so jih po prisilni izselitvi kmetov, ki so bili lastniki teh zemljišč, kupili po izjemno nizkih cenah in jih pogosto namenili za nezakonito gojenje prepovedanih drog. Poleg tega zagotavljajo zaščito revnim družinam, ki so se naselile na zaseženih zemljiščih pod pritiskom gverile, ki si je tako prizadevala za nadzor nad zemljišči.

3.1.11 **Nekaznovanost storilcev: stalni problem Kolumbije.** Dosežen je bil določen napredek pri ključnih preiskavah na področju človekovih pravic, tudi tistih, povezanih s "parapolitičnim" škandalom, ki je pokazal na nezakonite povezave med zakonodajalci in paravojaškimi skupinami. Tarča preiskave je bilo več kot 120 nekdanjih članov parlamenta, približno 40 pa jih je bilo obsojenih⁽²²⁾. Vendar je bila februarja 2012 razveljavljena izvolitev državne tožilke⁽²³⁾, ki je preiskovala glavne primere korupcije in sodno preganjala paravojaške enote, trgovce z drogami in člane gverilskih skupin ter je pokazala močno zavezanost h končanju nekaznovanosti. Opravljene preiskave so pokazale na povezave med upravnim oddelkom za varnost (DAS) in paravojaškimi enotami ter njihovo neposredno odgovornost v številnih primerih, v katerih so bili zagovorniki človekovih pravic, sodniki, novinarji, člani sindikatov in odvetniki žrtve groženj ali umorov⁽²⁴⁾. Oktobra 2011 je vlada razglasila razpustitev DAS in ustanovitev nove obveščevalne agencije.

3.1.12 Vlada je predlagala sporno reformo člena 221 ustave, ki bi vojaško sodišče pooblastila za začetne preiskave morebitnih kršitev človekovih pravic, ki jih zagrešijo člani varnostnih

sil. Z reformo bi se ustvarila domneva, da so vsa kazniva dejanja, ki so jih zagrešili člani oboroženih sil med operacijami in/ali postopki, povezana s službo, zato bi bili s tega vidika vsaj na prvi stopnji obravnavani pred vojaškim sodiščem. Medameriška komisija za človekove pravice in Združeni narodi so večkrat opozorili na pomanjkanje nepristranskosti in neodvisnosti vojaškega sodišča, kar spodbija verodostojnost njegovih odločitev⁽²⁵⁾. Oborožene in varnostne sile Kolumbije so bile večkrat obtožene zunajsodnih pobojev, Urad visokega komisariata Združenih narodov za človekove pravice v Kolumbiji pa ocenjuje, da je bilo več kot 3 000 oseb žrtev teh umorov, ki so jih državni agenti zagrešili v obdobju 2004–2008. Od takrat se je število primerov znatno zmanjšalo, vendar je praksa še vedno prisotna⁽²⁶⁾. Različne nacionalne in mednarodne organizacije so predsednika Santosa pozvale, naj predlagani amandma umakne⁽²⁷⁾.

3.1.13 V nasprotju s prejšnjimi mnenji so intervjuji s podjetniškim sektorjem pokazali, da bo po mnenju tega sektorja sporazum spodbudil zakonito gospodarstvo, redne delovne pogoje, spoštovanje človekovih pravic in okolja ter prispeval k zmanjšanju nasilja.

4. Peru

4.1 V zadnjih desetih letih se je revščina zmanjšala, vendar po podatkih Svetovne banke⁽²⁸⁾ 15 % prebivalstva še vedno živi z manj kot dvema dolarjema na dan. Razlike med mesti in podeželjem so še vedno velike. Rast je do zdaj torej vodila v zelo neenako razporeditev dohodkov. Povprečni dohodki (in s tem tudi zasebna potrošnja) so se zvišali, vendar ne v zadostni meri, in so leta 2010 znašali 404 USD.

4.2 **Stanje na področju dela in sindikatov.** Leta 2009 skoraj 73 % zaposlenih ni imelo pogodbe o delu, 7 % je imelo stalno pogodbo in 20 % začasno⁽²⁹⁾. MOD je leta 2011 opozorila na porast dela na črno in podzaposlenost, padec realne minimalne plače in izjemno visoko raven dela otrok (42 %). Peru doživlja razcvet na področju kmetijskega izvoza, ki pa še vedno ne koristi zaposlenim v sektorju. Leta 2008, pred izbruhom mednarodne krize, se je zaposlilo nekaj več kot 200 000 delavcev. V prvi polovici leta 2011 se je začelo oživljanje gospodarstva krepiti; stopnja zaposlenosti je bila najvišja v zgodovini. Vendar je za ta sektor značilno, da lahko delovni dnevi presegajo zakonsko dovoljeno najvišjo mejo, da je plačilo nižje od običajne minimalne plače⁽³⁰⁾, da so nadure plačane manj, prav tako pa prevladujejo začasne pogodbe o delu⁽³¹⁾.

⁽²²⁾ Februarja 2011 je bil Mario Uribe, nekdanji senator, nekdanji predsednik kongresa in bratranec predsednika Álvара Uribeja, spoznan za krivega sodelovanja s paravojaškimi skupinami.

⁽²³⁾ Izvolitev Viviane Morales je bila razveljavljena zaradi domnevnih postopkovnih nepravilnosti pri njenem imenovanju.

⁽²⁴⁾ Septembra 2011 je bil Jorge Noguera Cotes, ki je vodil DAS v obdobju 2002–2005, spoznan za krivega, da je obveščevalno agencijo prepustil paravojaškim skupinam in da je leta 2004 umoril univerzitetnega profesorja.

⁽²⁵⁾ Poročilo o Kolumbiji, Medameriška komisija za človekove pravice.

⁽²⁶⁾ Svetovno poročilo o človekovih pravicah, Human Rights Watch, 2012.

⁽²⁷⁾ Pismo predsedniku Santosu, Human Rights Watch, 9.2.2012.

⁽²⁸⁾ World Development Indicators, Svetovna banka, 2011.

⁽²⁹⁾ Podatki perujskega ministrstva za delo.

⁽³⁰⁾ Dnevno plačilo znaša med 8,84 USD in 10 USD, zajamčena plača pa znaša 259,61 USD na mesec.

⁽³¹⁾ Jasen primer, ki kaže na neustrezno izvajanje začasnih pogodb o delu, je sektor palmovega olja.

4.3 EESO podpira zaveze, sprejete v okviru izpolnjevanja temeljnih konvencij MOD in agende za dostojno delo, vendar poudarja, da bi bilo treba perujski in evropski organizirani civilni družbi omogočiti sodelovanje pri spremljanju njihovega izvajanja. Ključni pogoj na področju dostojnega dela je razsežnost **socialnega dialoga**: to pomeni udeležbo organizacij delodajalcev in sindikatov v okviru kolektivnih pogajanj. Ta vloga je zelo pomembna, saj dopolnjuje zakonodajo za izboljšanje delovnih pogojev zaposlenih. Izmenjava izkušenj, povezanih s socialnim dialogom, je še ena naloga, ki jo je po mnenju EESO treba formalizirati.

4.4 Perujska civilna družba je že dolgo časa zaskrbljena zaradi **dela otrok v Peruju**. Zlasti je to zaskrbljujoče v rudarstvu, kjer delajo tudi deklice. Podatki so lahko le okvirni, saj uradni statistični podatki ne odražajo celotnega obsega pojava, vendar po podatkih IPEC-MDO ⁽³²⁾ v dveh od treh rudarskih družin otroci, mlajši od 18 let, delajo v enem od procesov pridobivanja, predelave in prevoza materiala. Čeprav deklice običajno ne delajo globoko v rudnikih, so vedno bolj vključene v dejavnosti znotraj rudnika in skrbijo za komunikacijo med zunanjim svetom in rudnikom. MOD poudarja, da odprava dela otrok v rudnikih prispeva k spodbujanju tehnoloških sprememb, izboljšanju socialne zaščite in razširjanju možnosti izobraževanja za zadevne mladoletnike. Udeležba civilne družbe je ključnega pomena v tem postopnem procesu. EU je prevzela konkretne zaveze na področju odprave dela otrok s svojimi trgovinskimi partnerji in za podjetja EU, ki poslujejo na drugih celinah. Vprašanja, povezana s socialno odgovornostjo podjetij ter delavskimi in človekovimi pravicami, se ne ustavijo na evropskih mejah. Med izvajanjem trgovinskega sporazuma bi bilo treba te zaveze obnoviti ter oceniti njihov vpliv na trenutno stanje dela otrok.

4.5 **Priseljevanje v EU**. Po podatkih Nacionalnega urada za statistiko in informatiko ⁽³³⁾ naj bi v obdobju 1990–2009 v

tujino odšlo 2 038 107 Perujcev. Italija je za Španijo, kjer živi približno 200 000 prebivalcev Peruja, ena od držav, v katero se je v zadnjih letih priselilo največje število Perujcev ⁽³⁴⁾. EESO meni, da je zakonito priseljevanje z jamstvi pozitiven in koristen element. Spremljanje in nadzor stanja na področju človekovih pravic priseljencev ter preprečevanja tihotapljenja, bi bilo treba upoštevati v okviru mehanizma za spremljanje, ki je določen s trgovinskim sporazumom in pri katerem sodeluje civilna družba.

4.6 **Pravice avtohtonega prebivalstva**. EESO opozarja na začetek veljavnosti zakona o predhodnih posvetovanjih, ki je bil sprejet leta 2011 ⁽³⁵⁾. Zakon priznava pravice avtohtonega prebivalstva, lahko prispeva k socialnemu vključevanju in zagotovi, da bo avtohtono prebivalstvo nazadnje uživalo koristi demokracije. Gre za rezultat prizadevanj številnih socialnih akterjev, zlasti pa samega avtohtonega prebivalstva, ki so stalno pozivali k sprejetju zakonodaje, ki bo na učinkovit način zagotavljala dejansko uporabo povetovanja. Polno izvajanje zakona bo dokaz o izpolnjevanju obveznosti, ki jih je Peru prevzel v okviru Konvencije MOD 169.

4.7 Vlada, ki ji predseduje Ollanta Humala, je prevzela oblast leta 2011, pred njo pa so pomembni izzivi in velika pričakovanja. Podpis trgovinskega sporazuma z EU lahko prispeva k uspešnemu soočanju z izzivi ter spremeni pričakovanja glede pozitivnih sprememb v gotovosti, dokler se razume, da zgolj podpis sporazuma ne bo prinesel zelenih sprememb. EESO želi s tem mnenjem prispevati k boljšim prihodnjim odnosom med EU in Perujem, in sicer prek udeležbe perujske civilne družbe v sprejetih mehanizmih spremljanja in ocenjevanja učinka. EESO je večkrat trdil in še enkrat ponavlja, da morajo biti te strukture udeležbe civilne družbe reprezentativne in neodvisne od izvršne oblasti.

V Bruslju, 11. julija 2012

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Staffan NILSSON

⁽³²⁾ Program MOD za odpravo dela otrok. www.ilo.org.

⁽³³⁾ Perú: *Estadísticas de la Emigración Internacional de Peruanos e Inmigración de Extranjeros*, 1990–2009, (Peru: Statistični podatki o izseljevanju Perujcev v tujino in priseljevanju tujcev, 1990–2009), Lima: 2010.

⁽³⁴⁾ EU od leta 2011 financira projekt Perú Migrante.

⁽³⁵⁾ Zakon št. 29785, Zakon o pravici do predhodnega posvetovanja za avtohtono prebivalstvo, priznано v Konvenciji MOD 169.